การศึกษาการบริหารงานฝ่ายบริการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

นายอุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2537

ISBN 974 - 583 - 661 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I19050625

A STUDY OF SCHOOL SERVICE ADMINISTRATION IN LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN

Mr.Udompun Pitprasert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

ISBN 974 - 583 - 661 - 3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการบริหารงานฝ่ายบริการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
โดย	นายอุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ
ภาควิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธทรัพย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธทรัพย์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ : การศึกษาการบริหารงานฝ่ายบริการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 (A STUDY OF SCHOOL SERVICE ADMINISTRATION IN LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สนานจิตร สุคนธทรัพย์, 148 หน้า. ISBN 974-583-661-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานฝ่ายบริการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานฝ่ายบริการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งสรุปจากรายการที่มีผู้ระบุไว้สูงสุดในภาพรวม มีดังนี้

สภาพการบริหารงานฝ่ายบริการ พบว่า การวางแผนงานบริการ มีการวางแผนโดยคณะบุคคล การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ มีอุปกรณ์และสถานที่อำนวยความสะดวก โรงเรียนใช้น้ำประปา สำหรับการจัดบริการโภชนาการ โรงเรียนให้แม่ค้านำอาหารมาขาย มีสถานที่รับประทานอาหารหรือโรงอาหารโดยมีหัวหน้างานโภชนาการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ การจัดบริการสุขภาพอนามัย มีห้องพยาบาลหรือสถานที่เป็นสัดส่วน มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ในด้านการจัดบริการห้องสมุด มีครู-อาจารย์ให้บริการอยู่ประจำ กิจกรรมที่จัดได้แก่ การจัดนิทรรศการ วัสดุสารนิเทศในห้องสมุดได้แก่ วัสดุตีพิมพ์ ระบบการจัดเป็นระบบทศนิยมของดิวอี้ ส่วนการจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ มีห้องโสต-ทัศนอุปกรณ์โดยเฉพาะ การจัดระบบงาน มีการจัดทำทะเบียนโสตทัศนอุปกรณ์ให้เป็นปัจจุบัน ในด้านการจัดบริการแนะแนว โรงเรียนมีบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียน บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการวางตัวบุคคลและบริการติดตามผลนักเรียน สำหรับการประเมินผลงานบริการ มีการประเมินครบทุกงาน โดยคณะกรรมการแผนงานโรงเรียนเป็นผู้ประเมิน ในการประเมินมีการกำหนดเกณฑ์แล้วแจ้งให้ผู้ปฏิบัติทราบล่วงหน้า มีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานก่อนสิ้นสุดโครงการ

ปัญหาที่มีผู้ระบุสูงสุดได้แก่ ขาดงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพอนามัย สถานที่จัดบริการห้องสมุดคับแคบ ครูแนะแนวต่อนักเรียนไม่เพียงพอ และการประเมินผลงานบริการไม่สม่ำเสมอ

ภาควิชา บริหารการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา บริหารการศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2536 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

C 541894: MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION
KEY WORD: SCHOOL SERVICE ADMINISTRATION/ LARGE SECONDARY SCHOOLS/ THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

UDOMPUN PITPRASERT : A STUDY OF SCHOOL SERVICE ADMINISTRATION IN LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN. THESIS ADVISOR: ASST.PROF. SNANCHIT SUKONTASAP, Ph.D. 148 pp. ISBN 974-583-661-3

The purpose of the study was to investigate the state and problems of school service administration in large secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education.

Findings concluded from the responses with highest frequency were that participative planning was used in school service planning. Schools mainly used water-supply. As for nutrition service, school provided cafeteria or space for eating and allowed people outside to sell food under the supervision of Head of Nutrition Division.In health service management, there was a separate room or space for first-aids. The activities to promote health included inviting resource persons to give lectures. For library service, teachers facilitated the library usage regularly. The main activity organized was exhibition. Printed materials were arranged, using Dewey's system. An audio- visual room provided audio-visual service. Inventory was regularly updated. Guidance service covered collection of student information, information service, counselling,placement and follow-up service. The evaluation of school service was conducted by the school planning committee covering every aspect of this task. Criteria were developed and disseminated to the personnel involved in advance.Evaluation reports were used for improving the implementation before the end of the project.

The problems specified with highest frequency were:lack of budget; lack of knowledge and understanding concerning health service; inadequate space for libaries; inadeguate counsellors and irregular evaluation of school service administration.

ภาควิชา บริหารการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา บริหารการศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2536 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาเอาใจใส่ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง จุดประกายแห่งความคิดและให้ความช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยมาด้วยดีจนสำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธทรัพย์ รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำในการปรับแก้ไขวิทยานิพนธ์ คุณ จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูลที่เกี่ยวกับการวิจัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และให้ทุนผู้ช่วยสอน ตลอดปีการศึกษา 2536

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนการศึกษา และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอุดมศรี พิชญ์ประเสริฐ ซึ่งเป็นผู้ที่ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา สนับสนุนเรื่องการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนสำเร็จการศึกษา

อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ข

กิตติกรรมประกาศ ..... ค

สารบัญตาราง ..... ง

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

ประโยชน์ของการวิจัย 4

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย 4

วิธีดำเนินการวิจัย 6

ลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย 6

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

แนวคิดและหลักการบริหารโรงเรียน 8

ความหมายของการบริหารการศึกษา 8

จุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา 10

การบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา 13

ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน 13

กระบวนการบริหาร 15

การจัดโครงสร้างในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา 17

การบริหารงานฝ่ายบริการ 20

การวางแผนงานบริการ 21

การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ 22

การจัดบริการโภชนาการ 24

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การจัดบริการสุขภาพอนามัย 26
การจัดบริการห้องสมุด 30
การจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ 35
การจัดบริการแนะแนว 37
การประเมินผลงานบริการ 41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 49
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 49
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย 50
การเก็บรวบรวมข้อมูล 50
การวิเคราะห์ข้อมูล 50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 95
วัตถุประสงค์ของการวิจัย 95
วิธีดำเนินการวิจัย 95
สรุปผลการวิจัย 96
อภิปรายผล 100
ข้อเสนอแนะ 107
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 107
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 108
รายการอ้างอิง 109
ภาคผนวก 114
ประวัติผู้เขียน 148

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่		
1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ของงานบริการ	56
3	การวางแผนงานบริการ	57
4	บุคคลหรือคณะบุคคลวางแผนงานบริการ	58
5	การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานฝ่ายบริการ	59
6	การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้	60
7	รูปแบบการจัดบริการด้านโภชนาการ	61
8	การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย	63
9	การจัดบริการสุขภาพอนามัย	65
10	การจัดบริการห้องสมุด	66
11	กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น	67
12	วัสดุสารนิเทศในห้องสมุด	68
13	ระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือ	69
14	การบริการโสตทัศนอุปกรณ์	70
15	การจัดระบบงานโสตทัศนอุปกรณ์	71
16	การจัดระบบดูแลรักษาและซ่อมบำรุงโสตทัศนอุปกรณ์	72
17	การจัดบริการแนะแนว	73
18	การเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน	74
19	การจัดบริการสนเทศ	75
20	การจัดบริการให้คำปรึกษา	76
21	การจัดบริการวางตัวบุคคล	77
22	โครงการแนะแนว	78
23	การบริการติดตามผลนักเรียน	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
24	การประเมินผลงานบริการ	80
25	การดำเนินการประเมินผลงานบริการ	81
26	การนำผลการประเมินไปใช้	82
27	ปัญหาการวางแผนงานบริการ	84
28	ปัญหาการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้	85
29	ปัญหาการบริการโภชนาการ	87
30	ปัญหาการจัดบริการสุขภาพอนามัย	88
31	ปัญหาการจัดบริการห้องสมุด	89
32	ปัญหาการจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์	90
33	ปัญหาการจัดบริการแนะแนว	92
34	ปัญหาการประเมินผลงานบริการ	93

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1 การจัดองค์การบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 18

2 ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา 19